

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра Травматології та Ортопедії**

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

Світлана КОТЮЖИНСЬКА

" 1 " вересня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

-

**Підготовка офіцерів запасу галузі знань "Охорона здоров'я". Спеціальність
"Медицина" (Військово-польова хірургія)**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітньо-професійна програма: «Медицина»

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 9 від 23 червня 2022 року).

Розробники:

завідувач кафедри, д.мед.н., проф. Сухін Ю.В.;

завуч кафедри, д.мед.н., проф. Бодня О.І.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри травматології та ортопедії
Протокол № 11 від 27.06.2022 р.

Завідувач кафедри

Юрій СУХІН

Погоджено із гарантом ОПП

Валерія МАРІЧЕРЕДА

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з хірургічних дисциплін ОНМедУ
Протокол № 6 від 30.06.2022 р.

Голова предметної циклової методичної комісії
з хірургічних дисциплін

Василь МІЩЕНКО

Робоча програма переглянута та затверджена на засіданні кафедри травматології та ортопедії
Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

Робоча програма переглянута та затверджена на засіданні кафедри травматології та ортопедії
Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: Кредитів: 3 Годин: 90 Змістових модулів: 1	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» Спеціальність 222 «Медицина» Рівень вищої освіти другий (магістерський)	<i>Денна форма навчання</i>
		<i>Обов'язкова дисципліна</i>
		<i>Рік підготовки: 5</i>
		<i>Семестри IX – X</i>
		<i>Лекції (0 год.)</i>
		<i>Семінарські (0 год.)</i>
		<i>Практичні (50 год.)</i>
		<i>Лабораторні (0 год.)</i>
		<i>Самостійна робота (40 год.)</i>
		<i>у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)</i>
<i>Форма підсумкового контролю – Залік</i>		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання.

Мета: опанування здобувачем вищої освіти навчальної дисципліни полягає в оволодінні методами діагностики та надання медичної допомоги у разі поранень на всіх етапах евакуації в умовах мирного часу та військових дій.

Завдання:

1. Ознайомити здобувача вищої освіти з сучасними вогнепальними ушкодженнями, які викликані екстремальними умовами мирного й воєнного часу;
2. Навчити офіцерів запасу основним методам обстеження поранених та прийомам діагностики бойових ушкоджень системи опору та руху;
3. Навчити надавати першу медичну допомогу пораненим в умовах бойових дій на всіх етапах медичної евакуації.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

— загальних (ЗК):

- ЗК1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ЗК3 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК4 – Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності;
- ЗК5 – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- ЗК6 – Здатність приймати обґрунтовані рішення;
- ЗК7 – Здатність працювати в команді;
- ЗК8 – Здатність до між особистої взаємодії;
- ЗК12 – Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;
- ЗК16 – Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

— спеціальних (СК):

- СК1 – Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані;
- СК3 – Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу;
- СК7 – Здатність до діагностування невідкладних станів;
- СК8 – Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги;
- СК9 – Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів;
- СК10 – Здатність до виконання медичних маніпуляцій;

СК13 – Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів;

СК14 – Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН4 – Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1 – 9, 12, 19, 42, 43, 55, 57, 58, 59, 60); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2 – 130-149).

ПРН8 – Визначити головний клінічний синдром або симптом, яким обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3 – 8, 13, 19, 23, 30, 31, 33, 39, 40) шляхом прийняття обґрунтованого рішення стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу;

ПРН9 – Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2 – 130-149), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоналізовані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи;

ПРН14 – Визначати тактику та надавати екстрену медичну допомогу при невідкладних станах (за списком 3 – 8, 13, 19, 23, 30, 31, 33, 39, 40) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування;

ПРН15 – Організувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуації та бойових дій, в т.ч. у польових умовах;

ПРН17 – Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5 – 10, 11, 12, 14, 15, 29, 30, 59, 62) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм;

ПРН24 – Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- загальні принципи хірургічної допомоги в екстремальних ситуаціях;
- клініку, діагностику та лікування сучасних вогнепальних поранень, травматичної хвороби, комбінованих і термічних уражень, ранової інфекції, синдрому тривалого роздавлювання і масивної крововтрати;
- основні принципи організації етапів медичної евакуації;
- зміст, обсяг і організацію надання першої лікарської і кваліфікованої хірургічної допомоги на етапах медичної евакуації в умовах бойових дій;
- загальні елементи догляду за пораненими;
- теоретичні основи сучасної асептики та антисептики в польових умовах;
- клінічні основи реаніматології та проявів термінальних станів;
- засоби і способи транспортної іммобілізації;
- діагностику та лікування ускладнень бойової травми.

Вміти:

- проводити медичне сортування поранених;
- діагностувати різноманітні механічні пошкодження у поранених і хворих хірургічного профілю та надавати їм повний комплекс першої лікарської допомоги;
- вибирати спосіб для тимчасової і кінцевої зупинки кровотечі;
- вибирати адекватний спосіб анестезії для проведення того чи іншого втручання;
- вибирати засіб для транспортної іммобілізації;
- накладати шини Крамера, Дітерікса та інші;

- накладати бинтову пов'язку на різні ділянки тіла;
- накладати та знімати гіпсову лонгету.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Вогнепальні поранення кінцівок.

Сучасні види зброї. Можлива структура санітарних втрат. Фактори, що ушкоджують тканини людини при вогнепальному пораненні. Особливості структурних і функціональних змін у тканинах залежно від виду зброї. Сучасні вогнепальні ушкодження, викликані екстремальними умовами мирного й військового часу. Види первинної хірургічної обробки за обсягом й часом виконання. Сучасні методи корекції порушень гемодінаміки, дихання, обміну та нейроендокринних розладів. Зміст протишокових заходів в умовах військових дій.

Тема 2. Основні фактори впливу на організм людини мінно-вибухових уражень.

Особливості мінно-вибухової травми, розвиток ускладнень. Відмінності первинної хірургічної обробки у разі мінно-вибухових пошкоджень. Організація надання медичної допомоги потерпілим та спадкоємність на етапах медичної евакуації.

Тема 3. Обсяг допомоги потерпілим з мінно-вибуховими пораненнями.

Первинна медична допомога пораненим, хірургічна обробка ран, її особливості й відмінності від невогнепальних поранень. Показання і протипоказання до первинної хірургічної обробки ран, помилки при її виконанні. Обсяг першої медичної, долікарської, першої лікарської і кваліфікованої хірургічної допомоги.

Тема 4. Комбіновані радіаційні і хімічні ураження.

Поняття про радіаційні ураження. Особливості перебігу поранень, переломів кісток, опіків при радіаційних ураженнях і попаданні радіоактивних речовин в рани і на опікові поверхні. Синдром взаємного обтяжить. Особливості перебігу радіаційних опіків. Медична допомога у разі ураження. Лікування радіаційних уражень. Особливості перебігу ран. Медична допомога в осередку ураження і на етапах медичної евакуації у разі радіаційних уражень. Світлове випромінювання ядерного вибуху, запальні суміші. Медичне сортування, об'єм і зміст медичної допомоги в умовах військових дій і екстремальних ситуацій.

Поняття про хімічні ураження. Особливості перебігу опіків у разі хімічних уражень і попаданні речовин в рани і на опікові поверхні. Синдром взаємного обтяження. Медична допомога у разі ураження. Лікування хімічних уражень. Медична допомога в осередку ураження і на етапах медичної евакуації при хімічних ураженнях. Місцеві і загальні прояви хімічних опіків.

Тема 5. Транспортна іммобілізація при вогнепальних ушкодженнях голови та шиї.

Види та основні принципи транспортної іммобілізації при вогнепальних пошкодженнях голови та шиї. Пристрої, правила та техніка накладання транспортної іммобілізації.

Тема 6. Лікувальна іммобілізація при пораненнях верхніх і нижніх кінцівок.

Види гіпсових пов'язок. Засоби забезпечення різних видів іммобілізації. Показання до застосування. Помилки та ускладнення при використанні кожної з видів гіпсових пов'язок.

Тема 7. Термічні пошкодження

Поняття про термічні пошкодження. Класифікація опіків по глибині ураження. Ступені опіків. Визначення загальної площі опіків і площі глибини ураження. Періоди опікової хвороби. Опіковий шок. Гостра токсемія. Опікова септикотоксемія. Особливості перебігу опіків. Медична допомога в осередку ураження і на етапах медичної евакуації за умов термічних пошкоджень.

Тема 8. Обсяг допомоги потерпілим з пораненнями на етапах медичної евакуації.

Консервативні та оперативні методи лікування переломів кісток кінцівок та вивихів. Обсяг першої медичної, долікарської, першої лікарської і кваліфікованої хірургічної допомоги.

Тема 9. Кровотеча і крововтрата.

Класифікація кровотеч залежно від джерела кровотечі, часу його виникнення, ступеня крововтрати. Клініка кровотечі і гострої крововтрати. Способи визначення величини - крововтрати і методика розрахунку потреби крові і кровозамінників в польових умовах і екстремальних ситуаціях. Методи врятування пораненого при кровотечі – Способи тимчасової і остаточної зупинки кровотечі, заповнення втраченого об'єму циркулюючої крові (ОЦК). Показання до переливання крові і кровозамінників в польових умовах і екстремальних ситуаціях.

Тема 10. Діагностика крововтрати та обсяг допомоги на етапах медичної евакуації.

Контроль за якістю крові та техніка переливання крові. Різновиди трансфузійних розчинів і показання до їх вживання. Можливі ускладнення при переливанні крові, їх профілактика і лікування. Методика розрахунку потреби крові і кровозамінників в польових умовах і екстремальних ситуаціях.

Тема 11. Вогнепальні поранення судин та нервів кінцівок.

Пошкодження кровоносних судин, їх класифікація, клініка та діагностика поранень великих кровоносних судин. Методи тимчасової і кінцевої зупинки кровотечі у екстремальних ситуаціях.

Симптоми і діагностика пошкоджень нервів. Обсяг хірургічної допомоги при пошкодженні нервів.

Тема 12. Інфекційні ускладнення бойових пошкоджень.

Особливе місце інфекційних ускладнень вогнепальних ран в хірургії. Їх актуальність та гострота у зв'язку з ростом числа локальних військових конфліктів із роками. Умови розвитку ранової інфекції та її відбиття на зниженні імунізаційних механізмів на тлі зміни середовища, що оточує людину. Мікробні штами, стійкі до антибіотиків, підвищення ролі в гнійному процесі умовно-патогенної флори, зміни реактивності організму людини. Перебіг ранової інфекції на тлі гіперсенсibiliзації організму, торпідний клінічний вплив, що значно ускладнює діагностику й лікування. Вплив характеру і структурних поранень значного обтяження й збільшення частоти інфекційних ускладнень ранового процесу в умовах застосування сучасних видів зброї.

Тема 13. Поранення грудної клітки та її органів.

Частота, класифікація, клінічна картина й діагностика різних видів поранень грудної клітки. Вогнепальні й невогнепальні, проникаючі й непроникаючі поранення грудей. Ушкодження ребер: клініка, діагностика, лікування. Принципи лікування "вікнастих" переломів ребер. Класифікація ушкоджень груднини: клініка, діагностика, лікування.

Види пневмотораксу: клініка, діагностика та його лікування. Гемоторакс: діагностика ступеня та його лікування.

Тема 14. Обсяг допомоги на етапах першої і лікарської допомоги при пораненнях верхньої кінцівки.

Медична допомога в польових умовах військових дій і особливості екстремальних ситуацій при закритих і відкритих переломах кісток та суглобів верхньої кінцівки. Головні принципи надання першої і лікарської допомоги на дошпитальному етапі.

Тема 15. Обсяг допомоги на етапах кваліфікованої і спеціалізованої допомоги при пораненнях верхньої кінцівки.

Показання до консервативного та оперативного методів лікування у разі закритих і відкритих переломах кісток та суглобів верхньої кінцівки. Головні принципи надання кваліфікованої і спеціалізованої допомоги на шпитальному етапі.

Тема 16. Поранення черевної порожнини, тазу та їх органів.

Частота і класифікація поранень і пошкоджень живота. Клінічні прояви відкритих пошкоджень живота. Симптоми проникаючих поранень живота. Шок, кровотеча, перитоніт, їх значення у визначенні пошкоджень живота. Діагностика проникаючих поранень і закритих пошкоджень живота. Перша медична допомога при пораненнях в живіт. Лікування вогнепальних і закритих пошкоджень живота. Поранення і закриті пошкодження тазу і органів тазу. Класифікація пошкоджень тазу. Симптоми і діагностика вогнепальних переломів кісток тазу з пошкодженням і без пошкодження органів тазу. Ускладнення при вогнепальних пошкодженнях тазу.

Тема 17. Обсяг допомоги на етапах першої і лікарської допомоги при пораненнях нижньої кінцівки.

Перша медична допомога при пораненнях і закритих пошкодженнях нижньої кінцівки. Об'єм лікарської допомоги на дошпитальному етапі. Профілактика шоку.

Тема 18. Обсяг допомоги на етапах кваліфікованої і спеціалізованої допомоги при пораненнях нижньої кінцівки.

Лікування вогнепальних пошкоджень нижньої кінцівки. Головні принципи надання кваліфікованої і спеціалізованої допомоги на шпитальному етапі.

Тема 19. Вогнепальні і закриті пошкодження кінцівок та суглобів.

Частота і класифікація вогнепальних переломів кісток. Клініка і діагностика. Об'єм першої медичної, долікарської, першої лікарської і кваліфікованої хірургічної допомоги. Відкриті невогнепальні переломи кісток. Клініка і діагностика відкритих переломів. Об'єм першої медичної, долікарської, першої лікарської і кваліфікованої хірургічної допомоги. Вогнепальні

поранення суглобів кінцівок. Їх класифікація. Загальні і місцеві клінічні прояви пошкоджень суглобів. Ускладнення при пораненнях суглобів.

Частота і класифікація закритих пошкоджень кісток кінцівок. Клініка і діагностика закритих переломів. Закриті пошкодження суглобів кінцівок. Їх класифікація. Загальні і місцеві клінічні прояви пошкоджень суглобів і їх ускладнення.

Тема 20. Вогнепальні пошкодження кінцівок, патологічні аспекти рани та їх характеристика.

Особливості структурних і функціональних змін у тканинах залежно від виду зброї. Обсяг долікарської, першої лікарської і кваліфікованої медичної допомоги на етапах медичної евакуації.

Тема 21 Транспортна іммобілізація при пораненнях верхньої кінцівки.

Види та основні принципи транспортної іммобілізації при пошкодженнях верхньої кінцівки. Пристрої, правила та техніка накладання транспортної іммобілізації на верхню кінцівку.

Тема 22 Транспортна іммобілізація при пораненнях нижньої кінцівки.

Види та основні принципи транспортної іммобілізації при пошкодженнях нижньої кінцівки. Пристрої для транспортної іммобілізації. Правила та техніка накладання транспортної іммобілізації на нижню кінцівку.

1. Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин		
	Всього	у тому числі	
		П	СРС
Тема 1. Вогнепальні поранення кінцівок	6	6	
Тема 2. Основні фактори впливу на організм людини мінно-вибухових уражень	2		2
Тема 3. Обсяг допомоги потерпілим з мінно-вибуховими пораненнями	2		2
Тема 4. Комбіновані радіаційні і хімічні ураження	6	6	
Тема 5. Транспортна іммобілізація при вогнепальних пошкодженнях голови та шиї	3		3
Тема 6. Лікувальна іммобілізація при пораненнях верхніх і нижніх кінцівок	3		3
Тема 7. Термічні пошкодження	6	6	
Тема 8. Обсяг допомоги потерпілим з пораненнями на етапах медичної евакуації	3		3
Тема 9. Кровотеча і крововтрата	6	6	
Тема 10. Діагностика крововтрати та обсяг допомоги на етапах медичної евакуації	3		3
Тема 11. Вогнепальні поранення судин та нервів кінцівок	3		3
Тема 12. Інфекційні ускладнення бойових пошкоджень	6	6	
Тема 13. Поранення грудної клітки та її органів	6	6	
Тема 14. Обсяг допомоги на етапах першої і лікарської допомоги при пораненнях верхньої кінцівки	3		3
Тема 15. Обсяг допомоги на етапах кваліфікованої і спеціалізованої допомоги при пораненнях верхньої кінцівки	3		3
Тема 16. Поранення черевної порожнини, тазу та їх органів	6	6	
Тема 17. Обсяг допомоги на етапах першої і лікарської допомоги при пораненнях нижньої кінцівки	3		3
Тема 18. Обсяг допомоги на етапах кваліфікованої і спеціалізованої допомоги при пораненнях нижньої кінцівки	3		3
Тема 19. Вогнепальні і закриті пошкодження кінцівок та суглобів	6	6	
Тема 20. Вогнепальні пошкодження кінцівок (патологічні аспекти рани та їх характеристика)	3		3
Тема 21. Транспортна іммобілізація при пораненнях верхньої кінцівки	3		3
Тема 22. Транспортна іммобілізація при пораненнях нижньої кінцівки	3		3
Залік	2	2	
Разом годин	90	50	40

5. Теми лекцій / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять – Лекційні заняття не передбачені.

5.2. Теми семінарських занять – Семінарські заняття не передбачені.

5.3. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Вогнепальні поранення кінцівок	6
Тема 2. Комбіновані радіаційні і хімічні ураження	6
Тема 3. Термічні пошкодження	6
Тема 4. Кровотеча і крововтрата	6
Тема 5. Інфекційні ускладнення бойових пошкоджень	6
Тема 6. Поранення грудної клітки та її органів	6
Тема 7. Поранення черевної порожнини, таза та їх органів	6
Тема 8. Вогнепальні і закриті пошкодження кінцівок та суглобів	6
Залік	2
Всього годин	50

5.4. Теми лабораторних занять – Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні фактори впливу на організм людини мінно-вибухових уражень	2
2	Обсяг допомоги потерпілим з мінно-вибуховими пораненнями	2
3	Транспортна іммобілізація при вогнепальних пошкодженнях голови та шиї	3
4	Обсяг допомоги потерпілим з пораненнями на етапах медичної евакуації	3
5	Вогнепальні пошкодження кінцівок (патологічні аспекти рани та їх характеристика)	3
6	Транспортна іммобілізація при вогнепальних пораненнях верхньої кінцівки	3
7	Транспортна іммобілізація при вогнепальних пораненнях нижньої кінцівки	3
8	Лікувальна іммобілізація при пораненнях верхніх і нижніх кінцівок	3
9	Обсяг допомоги на етапах першої і лікарської допомоги при пораненнях верхньої кінцівки	3
10	Обсяг допомоги на етапах кваліфікованої і спеціалізованої допомоги при пораненнях верхньої кінцівки	3
11	Обсяг допомоги на етапах першої і лікарської допомоги при пораненнях нижньої кінцівки	3
12	Обсяг допомоги на етапах кваліфікованої і спеціалізованої допомоги при пораненнях нижньої кінцівки	3
13	Класифікація кровотеч та діагностика крововтрати. Обсяг допомоги на етапах медичної евакуації	3
14	Вогнепальні поранення судин та нервів кінцівок	3
Всього годин		40

7. Методи навчання

Практичні заняття: усне опитування, вирішення клінічних ситуаційних завдань, методика «стандартизований пацієнт», вивчення рентгенограм та історій хвороб тематичних пацієнтів, відпрацювання практичних навичок діагностики та лікування поранених з кульовими та мінно-вибуховими пошкодженнями системи опору та руху.

Самостійна робота: вивчення рекомендованих джерел навчальної літератури; опрацювання банку тестових завдань; виконання клінічних завдань згідно тем практичних занять за методичними вказівками та запитань, які були сформульовані викладачем на попередньому занятті. Опанування навчального матеріалу пов'язаного з алгоритмом надання первинної медичної допомоги пораненим, робота з променевими методами обстеження тематичних пацієнтів.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усне опитування (контроль теоретичних знань); оцінювання виконання практичних навичок, оцінювання розв'язання ситуаційних клінічних завдань; оцінювання проведення клінічних обстежень, трактування їх результатів; оцінювання правильності обґрунтування діагнозу та вибору методу лікування; аналіз і оцінка результатів інструментальних методів дослідження.

Підсумковий контроль: залік, за умови виконання вимог усіх розділів освітньої програми.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

- Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі;
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
- Оцінка практичних навичок та маніпуляцій з теми заняття:
 - методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок;
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Добре «4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, які самостійно виправляє, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, бере пасивну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Здобувачу виставляється залік з навчальної дисципліни у разі, якщо за поточну діяльність

він отримав не менше **3,00** балів і не має академічної заборгованості.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінка за дисципліну складається на 100% з оцінювання поточної успішності здобувача.

Середній бал за дисципліну переводиться у національну оцінку та конвертується у бали за багатобальною шкалою (200-бальною шкалою).

Конвертацію традиційної оцінки в 200-бальну виконує інформаційно-технічний відділ Університету за допомогою програми «Контингент» за формулою:

$$\text{Середній бал поточної успішності з дисципліни} \times 40$$

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну

Національна оцінка за дисципліну	Сума балів за дисципліну
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

За *рейтинговою шкалою ECTS* оцінюються досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів, шляхом ранжування, а саме:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Останні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки до практичних занять
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання
- Електронний банк тестових завдань за змістовими модулями з дисципліни

Навчально-методична література:

1. Воєнно-польова хірургія : підручник / за ред. Я.Л. Заруцького, В.М. Запорожана. - Одеса : ОНМедУ, 2016. - 416 с.

2. Лікування поранених з бойовими травмами кінцівок (досвід АТО/ООС) / під загальною ред. В.В. Цимбалюка. - Київ, 2020. - 190 с.

11. Перелік запитань до поточного контролю

1. Сучасні види зброї.
2. Структура можливих санітарних втрат.
3. Ураження мінно-вибуховими зарядами, бомбами об'ємного вибуху.
4. Принципи обстеження і етапи надання медичної допомоги пораненим.
5. Медична допомога при евакуації поранених, профілактика ранової інфекції.
6. Первинна хірургічна обробка ран та її відмінності від невогнепальних поранень.
7. Види первинної хірургічної обробки за обсягом і термінам виконання.
8. Показання та протипоказання для первинної хірургічної обробки ран.
9. Способи зашивання ран.
10. Помилки при виконанні первинної хірургічної обробки ран.
11. Класифікація кровотеч залежно від джерела кровотечі і ступінь крововтрати.
12. Клінічна картина кровотечі і гострої крововтрати.
13. Способи тимчасової і остаточної зупинки зовнішньої кровотечі.
14. Помилки і ускладнення при зупинці зовнішньої кровотечі.
15. Показання до переливання крові і кровозамінників на війні.
16. Можливі ускладнення при переливанні крові, їх профілактика і лікування.
17. Визначення поняття «травматичний шок».
18. Сучасні погляди на етіологію і патогенез травматичного шоку.
19. Класифікація травматичного шоку.
20. Клінічна картина травматичного шоку при вогнепальних пораненнях.
21. Комплексне лікування травматичного шоку на етапах медичної евакуації.
22. Визначення поняття «термінальний стан».
23. Клініка передагонального, агонального стану і клінічної смерті.
24. Етіологія, патогенез, класифікація і фази розвитку СТР.
25. Клінічна картина СТР при бойових ураженнях.
26. Сучасні принципи лікування СТР в умовах військових дій.
27. Етапне лікування поранених з переломами кісток і СТР.
28. Клінічні прояви струсу, удару і здавлювання головного мозку.
29. Вогнепальні uszkodження черепа і головного мозку, їх класифікація і клініка.
30. Вогнепальні поранення хребта і спинного мозку, їх класифікація і клініка.
31. Частота пошкоджень спинного мозку. Перша медична допомога.
32. Частота і класифікація поранень грудної клітки.
33. Клініка і діагностика різних видів поранень грудної клітки.
34. Види пневмотораксу.
35. Ступені гемотораксу.
36. Медична допомога пораненим грудної клітки в польових умовах.
37. Частота і класифікація поранень і пошкоджень живота.
38. Клінічні прояви відкритих пошкоджень живота.
39. Симптоми проникаючих поранень живота.
40. Шок, крововтрата і перитоніт, їх значення у виявленні пошкоджень живота.
41. Об'єм першої медичної допомоги при пораненнях в живіт.
42. Лікування вогнепальних і закритих пошкоджень живота.
43. Класифікація поранень тазу.
44. Діагностика вогнепальних переломів кісток і органів тазу.
45. Ускладнення при вогнепальних і закритих пошкодженнях тазу.
46. Перша медична допомога при пораненнях тазу.
47. Лікування вогнепальних пошкоджень тазу.
48. Поняття про ранову інфекцію, чинники що сприяють її виникненню.
49. Мікрофлора рани. Первинне і вторинне очищення рани.
50. Місцева гнійна інфекція.
51. Профілактика гнійних ускладнень при бойових травмах кінцівок.
52. Лікування гнійних ускладнень вогнепальних ран.

53. Анаеробна інфекція рани. Характеристика різних клінічних форм.
54. Правець, його етіологія і патогенез. Місцеві і загальні симптоми.
55. Діагностика і принципи лікування правця в умовах військових дій.
56. Ускладнення правця і його наслідки.
57. Принципи медичного сортування поранених на етапах евакуації.
58. Клінічні ознаки вогнепальних поранень кінцівок.
59. Принципи транспортної іммобілізації при травмах кінцівок.
60. Помилки і ускладнення при виконанні транспортної іммобілізації.

Перелік практичних навичок і вмінь, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти

1. Обстежити пораненого з вогнепальними та мінно-вибуховими ураженнями.
2. Виконати тимчасову зупинку зовнішньої кровотечі.
3. Виконати місцеву анестезію у разі діафізарних переломів кісток кінцівок.
4. Забезпечити іммобілізацію кінцівки стандартними транспортними шинами.
5. Виконати лікувальну іммобілізацію кінцівок нескладними гіпсовими пов'язками.
6. Оцінити стан кінцівки в гіпсовій пов'язці.
7. Зняти гіпсову пов'язку.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Воєнно-польова хірургія : підручник / за ред. Я.Л. Заруцького, В.М. Запорожана. - Одеса : ОНМедУ, 2016. - 416 с.
2. Лікування поранених з бойовими травмами кінцівок (досвід АТО/ООС) / під загальною ред. В.В. Цимбалюка. - Київ, 2020. - 190 с.
3. Невідкладна військова хірургія / пер. з англ. - К. : Наш формат, 2015. - 568 с.
4. Вказівки з воєнно-польової хірургії / за ред. Я.Л. Заруцького, А.А. Шудрака. - К. : СПД, 2014. - 396 с.

Додаткова:

1. Атлас бойової хірургічної травми (досвід АТО/ООС) / під загальною ред. В.В. Цимбалюка. - Харків : Колегіум, 2021. - 385 с.
2. Вогнепальні поранення кінцівок. Травматичний шок : Методичні рекомендації / О.А. Бур'янов, С.С. Страфун, І.П. Шлапак та ін. – К., 2015. – 31 с.

13. Електронні інформаційні ресурси

1. <http://www.moz.gov.ua/ua/portal> – офіційний веб-сайт МОЗ України;
2. <http://inmeds.com.ua> – веб-ресурс «Єдиний медичний простір»;
3. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.